

26.24x25.71	1	עמוד 8	הארץ - the marker	29/01/2013	35507837-8
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

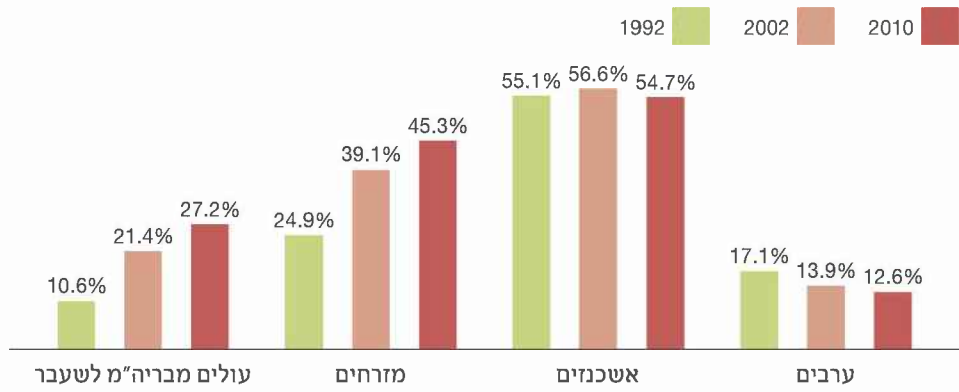
"האי-שוויון העדתי הצטמצם, אבל למזרחים עדיין אין ייצוג הולם באליטות"

פרופ' יוסי דהאן, יו"ר מרכז אדוה, בעקבות דו"ח שהראה גידול בהכנסותיהם של המזרחים בישראל: "ייצוג המזרחים באוניברסיטאות, במערכת המשפט ובתקשורת אינו מספק" • פרופ' מומי דהן: "קיימים עדיין פערים עדתיים בשני תחומים - הכנסה והשכלה"

הילה ויסברג

עולים ויורדים בסולם ההכנסות

שיעור משקי הבית שהכנסתם גבוהה, לפי מוצאו של ראש משק הבית*

*מעל 125% מההכנסה החציונית למשק בית; נכון ל-2010, סף הכניסה לרובד זה היה הכנסה חודשית של 16,288 שקל למשק בית. מקור: מרכז אדוה

«כדי לסייע למעמד הברי ניים הישראלי צריך להי

גדיל את הסכסוך על שירותים חברתיים ולחסל את צורת ההעי סקה הקבלנית שנהפכה כה נפוצה בישראל. הממשלה צריכה לנהוג הפוך מכפי שנהגה באי רבע השנים האחרונות» - טוען פרופ' יוסי דהאן, יו"ר מרכז אדוה ופרופסור הבר במרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת גן.

דהאן התייחס בדבריו לממצאים של דו"ח אדוה על מעמד הביניים הישראלי, "הרובד הבינוני בישראל: תמונת מצב", שפורסם אתמול, ול"פיו מעמד הביניים הישראלי שונה בתכלית מהדימוי הציבורי שלו, והגדרה טובה יותר בעבורו היא "מעמד הפועלים".

אנשי רובד הביניים מוגדרים כדו"ח כמי שמשתכרים 9,700-16,300 שקל למשק בית. 35% מהם מתגוררים בעיירות פיתוח ורבים מהם עוסקים במשלחי יד כמו תעשייה, בניין, מכירות ושירותים. הדו"ח הצביע על כך שב-1992-2010 רובד הביניים בישראל הצטמצם, בעוד שהרובד הגבוה והנמוך התרחבו, כלומר - האי-שוויון גדל.

הבשורה החיובית שעלתה מהדו"ח היא כי הפערים העדי תיים הצטמצמו. ב-2010 השתייכו 45.3% מהמזרחים בני הדור השני בישראל לרובד הגבוה (לעומת 25% ב-1992), בעוד ש-54.7% עם מהאשכנזים השתייכו לו. עם

וכיום חלקם באוכלוסייה הוא 27% ובעשירון העליון 4.9%. עוד מוצא דהן כי כשבוחנו שני עובדים ששוים ביניהם בכל פרמטר לבד מהמוצא - האחד מזרחי והשני אשכנזי - נמצאים פערים של 5%-10% (משתנה בהי תאם למגדר) ברמת השכר. "בפרי מטרים רבים לא מוצאים הבדל בין אשכנזים למזרחים כיום", אומר דהן. "למשל מספר ילדים ממוצע במשפחה, גיל נישואים ושיעור השתתפות בעבודה. אבל בשני תחומים עדיין קיימים פערים - הכנסה והשכלה".

לפי דהן, "רואים שקיימת מוביליות של מזרחים כלפי מעלה, וזוהי חצי הכוס המלאה. חצי הכוס הריקה היא שלא כל הפערים צומצמו, אף שחלפו עשרות שנים מאז קום המדינה. אני שואל את עצמי אם החברה הישראלית מאפשרת כיום לכל אדם, ללא קשר למוצאו ולקבוצת ההשתייכות שלו, לממש את מלוא הפוטנציאל שלו".

הפערים העדתיים מהיבטים שיי נויי מדיניות, בנוסף צעדים של אפליה מתקנת?

"אני אוניברסליסט. אני לא תומך במדיניות שתכליתה לקדם קבוצה מסוימת רק לשם הגדלת ייצוג. כלומר, לא צריך למנות שופט מזרחי לבית המשפט העליון רק משום שהוא מזרחי. מה שצריך לוודא הוא שמוצא ופרמי טרים אחרים כמו מגדר ולאום לא יהיו חסם מפני קידום של אדם בעל כישורים מתאימים".

שכר נמוך לעובדים. חייבים לבטל את המודל הזה. גם התנפלויות על עבודה מאורגנת בישראל אינן תרומות לחיזוקו של מעמד הביניים". עוד מצביע דהאן על כך שדו"ח אדוה הידד את השיבותה של השכלה כמנוף לקידום אוכלוסיית. הדו"ח מצא כי שיעור בעלי ההשכלה האקדמית עלה דרמטית ככל שעלה המעמד הכלכלי. כך למשל, 52% מקרב אנשי הרובד הגבוה הם בעלי השכלה אקדמית, 27% מקרב הרובד הבינוני ו-18.2% בלבד מקרב הרובד הנמוך. "נוטים לומר שיש יותר מדי מכללות בישראל", אומר דהאן. "המחקר מראה שלא כך".

"לוודא שמוצא לא יהיה חסם"

גם הכלכלן פרופ' מומי דהן, ראש בית הספר למדיניות ציבורית באוניברסיטה העברית, מוצא במחקר שעליו הוא עובד בימים אלה כי מזרחים (דור ראשון ושני בישראל גם יחד) צימצמו בעשורים האחרונים את הפער ברמת ההכנסה לעומת אשכנזים באורח משמעותי, אולם שוויון עוד לא הושג.

לפי המחקר, ב-2010 היה חלקם של מזרחים בעשירון העליון כמו חלקם באוכלוסייה, 27%, לעומת 1979, אז היה חלקם באוכלוסייה 45%, ובעשירון העליון - 18% בלבד. עם זאת, אשכנזים עדיין נמצאים ביתרון: ב-1979 היה חלקם באוכלוסייה 66% ובעשירון העליון 36%,

רואים שייצוג הולם עוד רחוק מאתנו - רק 9% מהסגל הבכיר באוניברסיטאות הם מזרחים, וגם במערכת המשפט ובכלי התקשורת הייצוג אינו מספק". באילו צעדים על הממשלה המתגבשת לנקוט כדי לחזק את מעמד הביניים?

"חשוב להבין שיש מתאם בין מעמד בינוני חזק לבין פיתוח וצימיחה כלכלית. כדי לחזק אותו יש לחזק אלמנטים של מדינת רווחה, כלומר, יש לספק לאזרחים שירותים חברתיים טובים ורשת ביטחון סוציאלית. יאיר לפיד דיבר על מעמד הביניים, אך בוחריו לא נמנים עם מעמד זה, ולכן אם יקדם רק את סדר היום שעליו הצהיר, מצבו של מעמד הביניים לא יהיה טוב. בכל הנוגע לשוק העבודה, הבעיה הגדולה היא התרחבותו של מודל ההעסקה הקבלנית, שגורד

יוסי דהאן צילום: אלון רון

מומי דהן צילום: עופר וקנין

הראשון - ייצוג יתר למזרחים ברובד הנמוך וריכוז של אשכנזים ברובד הגבוה".

"המשמעות של המגמות שני מצאו בדו"ח היא שקיימת מוביליות של מזרחים מהמעמד הבינוני למעמד העליון", אומר דהאן. "האי-שוויון העדתי אמנם הצטמצם במעט, אבל כשמי רחים דור שני, בשל הפער הגדול מאוד בין קבוצות המוצא ברור

זאת, דהאן מצנן את ההתלהבות ומזכיר כי לאשכנזים עדיין יתרון מובהק בייצוג בחלק העליון של הרובד הגבוה.

אף שהדו"ח לא בהן החזיקה בנכסים לפי מוצא, צוין בו כי "בריקה של רכוש לפי מוצא עשויה להצביע על פער גדול יותר בין אשכנזים דור שני למזרחים דור שני, בשל הפער הגדול מאוד בין קבוצות המוצא ברור

"כדי לעזור למעמד הביניים, המחשלה צריכה לנהוג הפוך מכפי שהיה בארבע השנים האחרונות"

הילה ויסברג 8